

Závěry Rady o přínosu kvalitní práce s mládeží pro rozvoj, dobré životní podmínky a sociální začleňování mladých lidí

(2013/C 168/03)

RADA A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ ZASEDAJÍCÍ V RADĚ:

PŘIPOMÍNÁJÍCE POLITICKÉ SOUVISLOSTI TÉTO OTÁZKY, A TO ZEJMÉNA:

1. Evropskou spolupráci v oblasti mládeže ⁽¹⁾, v rámci které jsou dobré životní podmínky a sociální začleňování označeny za dvě z osmi hlavních oblastí činností, podpora a rozvoj práce s mládeží jsou zdůrazněny coby meziodvětvová reakce při plnění obecných cílů rámce a v níž se doporučuje klást větší důraz na sociální začleňování, zdraví a dobré životní podmínky mladých lidí.
2. Sdělení Komise „Evropa 2020“, potvrzené Evropskou radou, v němž se uznává úloha práce s mládeží pro poskytování příležitostí neformálního učení všem mladým lidem.
3. Doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení ⁽²⁾.
4. Společné závěry konference EU o mládeží uspořádané irským předsednictvím ve dnech 11. až 13. března 2013 ⁽³⁾.

VYCHÁZEJÍCE Z:

5. Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 19. listopadu 2010 o práci s mládeží, jež vyzývá k lepšímu pochopení práce s mládeží a k posílení její úlohy, zejména v souvislosti s prosazováním, podporou a rozvíjením práce s mládeží na různých úrovních.

UZNÁVAJÍ, ŽE:

6. Mládež aktivně přispívá k sociální infrastruktuře a vitalitě geografických i zájmových společenství. Mladí lidé představují různorodou a dynamickou populaci vyznačující se různými skutečnostmi, potřebami, požadavky a ambicemi. Přímou se jich dotýkají a příležitostně je utvářejí takové aspekty, jako jsou demografie, biografie, rozmanitost, změny a příležitosti. Politika v oblasti mládeže by tudíž měla tyto aspekty odrážet, reagovat na ně a měla by všem mladým lidem poskytovat možnosti, posilovat jejich postavení a prosazovat jejich rovné příležitosti.

⁽¹⁾ Usnesení Rady ze dne 27. listopadu 2009 o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018 – Úř. věst. C 311, 19.12.2009, s. 1) a společná zpráva Rady a Komise za rok 2012 o provádění obnoveného rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže (Strategie EU pro mládež 2010–2018) (Úř. věst. C 394, 20.12.2012, s. 5).

⁽²⁾ Úř. věst. C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽³⁾ Dokument 7808/13.

7. „Práce s mládeží“ je široký pojem zahrnující celou škálu aktivit společenského, kulturního, vzdělávacího nebo politického rázu, které mladí lidé vykonávají, jsou do nich zapojeni nebo které jim jsou určeny. Mezi tyto aktivity spadá v rostoucí míře také sport a služby pro mladé lidi. Práce s mládeží patří do oblasti „mimoškolního vzdělávání“, jakož i do konkrétních volnočasových aktivit, které pořádají profesionální nebo dobrovolní pracovníci s mládeží a vedoucí mládeže. Je organizována různými způsoby (ze strany organizací vedených mládeží, organizací pro mládež, neformálních skupin nebo prostřednictvím služeb pro mládež a veřejnoprávních orgánů). Probíhá různými formami a v různých prostředích (například na základě volného přístupu, skupin, programů, prostřednictvím terénní práce – oslovování mladých lidí s cílem nabídnout služby existujícího centra pro mládež nebo práci s mládeží v jejich vlastním prostředí) a její podoba je utvářena na místní, regionální, celostátní a evropské úrovni.

8. Práce s mládeží je zaměřena na osobní a sociální rozvoj mladých lidí a má široký dosah, díky němuž oslovuje a zapojuje mladé lidi na základě jejich potřeb a zájmů a s ohledem na prostředí, ve kterém se nacházejí. Takové pokrytí a záběr doplňují jiné reakce v rámci politik týkajících se mladých lidí; práce s mládeží může tudíž nabídnout mladým lidem kontaktní místa, možnost sdružovat se a dosahovat pokroku.

9. Sociální začleňování vyžaduje komplexní a meziodvětvový přístup, aby bylo možno řešit mnohostrannou povahu sociální marginalizace a vyloučení.

10. Práce s mládeží hraje významnou roli při předcházení sociálnímu vyloučení a při posilování sociálního začleňování. Práce s mládeží nabízí prostor a příležitosti k rozvoji všem mladým lidem a „je založena na neformálním a informálním učení ⁽⁴⁾ a na dobrovolné účasti“ ⁽⁵⁾.

11. Cílem efektivní práce s mládeží a iniciativ pro mládež je mladé lidi posílit a povzbudit je k aktivní účasti ve společnosti. Poskytuje jim dovednosti, kvalifikaci a zkušenosti potřebné pro život, čímž zvyšuje ochranné faktory, které přispívají k rozvoji, dobrým životním podmínkám, samostatnosti a sociálnímu začlenění všech mladých lidí, včetně těch, jejichž příležitosti jsou omezené.

⁽⁴⁾ Neformální a informální učení jak jsou definovány v doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení (Úř. věst. C 398, 22.12.2012).

⁽⁵⁾ Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 19. listopadu 2010 o práci s mládeží, s. 3.

12. Kvalitní práce s mládeží je závazek neustále zajišťovat a zlepšovat poskytování optimální práce s mládeží a souvisejících praktických činností pro mladé lidi. Spočívá ve spolupráci mládežnických organizací, služeb pro mládež a pracovníků s mládeží s příslušnými zúčastněnými stranami s cílem připravit a provádět činnosti a programy, které jsou relevantní z hlediska zájmů, potřeb a zkušeností mladých lidí a reagují na ně a které jsou empiricky podložené a přinášejí výsledky. Kvalitní práce s mládeží by měla vést k tomu, aby mladí lidé ze své účasti na této práci vytěžili co největší užitek.

DOMNÍVAJÍ SE, ŽE:

13. Sociální začleňování by se mělo týkat všech mladých lidí a jejich problémů, se zvláštním důrazem na mladé lidi, jejichž příležitosti jsou omezené.

Potenciál práce s mládeží, pokud jde o jejich přispění k dosahování cílů politik, včetně sociálního začleňování, lze ještě zvýšit prostřednictvím empiricky podloženého přístupu zaměřeného na kvalitu, kdy se koncepce a výkon práce s mládeží soustředí na mladé lidi. Tento přístup podporuje účast, rozvoj a růst mladých lidí tak, aby upevnili jejich přednosti, posílil houževnatost a kompetence a ocenil jejich potenciál vytvářet individuální, kolektivní i společenský kapitál. Kvalitní práce s mládeží je všeobecným tématem, mladým lidem přináší užitek, zlepšuje praktické provádění této práce a přispívá k širším cílům politik.

- a) Práce s mládeží zapojuje mladé lidi během podstatného vývojového období jejich života, zaujímá proto ideální postavení pro účely posilování rozvoje (osobního, sociálního, vzdělávacího, profesního a pracovního), dobrých životních podmínek a sociálního začleňování mladých lidí.
- b) Práce s mládeží nabízí zkušenosti a příležitosti pro všechny mladé lidi a probíhá jednak jako volně přístupná činnost, jednak jako cílená podpora, která může zvyšovat kompetence mladých lidí a současně řešit překážky, na které narážejí, a může hrát zvláštní roli v případě mladých lidí, jejichž příležitosti jsou omezené, a těch mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni, neúčastní se vzdělávání ani odborné přípravy.
- c) Organizace práce s mládeží je rozmanitá. Tato bohatost a rozmanitost (odvětvová, organizační a tematická) by měla být uznána.
- d) V rámci celého systému vzdělávání a celoživotního učení by práce s mládeží měla mít jasně definované místo a měla by zahrnovat oblasti neformálního a infor-

málního učení. Takové místo by mělo vyjadřovat uznání potenciálu práce s mládeží při naplňování jejich potřeb ve větší míře, než je tomu doposud, a ocenění úlohy této práce při budování společnosti podporující začleňování.

- e) Empiricky podložený přístup zaměřený na kvalitu se může stát důležitým nástrojem pro zvyšování dostupnosti, viditelnosti, vlivu a účinnosti politik a programů práce s mládeží.
- f) Kvalitní práce s mládeží může zahrnovat vhodné systémy hodnocení založené na sebehodnocení nebo vzájemném hodnocení a, je-li to možné, potvrzené externím hodnocením. Tyto systémy pomáhají organizacím, programům a činnostem pro práci s mládeží a mohou zlepšovat organizační kapacitu a účinnost a objasňovat veřejnosti, co práce s mládeží nabízí a jaký má dopad.
- g) Kvalitní systémy zajišťují, že centrem přípravy práce s mládeží a jejího uskutečňování jsou názory mladých lidí a že organizace, programy a činnosti reagují na potřeby a ambice mladých lidí a jsou v tomto ohledu relevantní.
- h) Kvalitní systémy pomáhají pracovníkům s mládeží při rozvoji jejich praktických činností a dovedností tím, že vytvářejí strukturu a prostor k zamyšlení, dialogu a aktivitě.
- i) Práce s mládeží díky jejímu důrazu na osobní i sociální rozvoj přispívá ke škále politických výsledků ve prospěch mladých lidí, a to zejména na poli vzdělávání, odborné přípravy, zdraví, zaměstnanosti a účasti v kultuře a sportu. Osobitě funkce práce s mládeží jsou sice uznávány, nicméně by mohl být kladen větší důraz na způsob, jakým může práce s mládeží přispět v těchto širších politických oblastech.

STANOVÍ NÁSLEDUJÍCÍ PRIORITY ZAJIŠTŮJÍCÍ A POSILUJÍCÍ KVALITNÍ PRÁCI S MLÁDEŽÍ PRO ROZVOJ, DOBRÉ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY A SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ MLADÝCH LIDÍ:

14. S cílem zajistit, aby práce s mládeží byla relevantní a reagovala na zájmy a potřeby mladých lidí a aby její úloha byla optimalizována z hlediska přispění k jejich rozvoji, dobrým životním podmínkám a sociálnímu začleňování, byly stanoveny následující priority:

- a) Posilovat doplňující postavení práce s mládeží v rámci celého systému vzdělávání a celoživotního učení s cílem zvyšovat zkušenosti mladých lidí a připravovat je na život.

- b) Podporovat větší soulad mezi politikou v oblasti mládeže (jak jsou vymezovány její priority), programy (jak jsou uspořádány organizace, programy a činnosti) a prováděním (jak jsou organizace, programy a činnosti uskutečňovány), a to zdůrazněním užší spolupráce a výměny vědomostí mezi sférou politiky, výzkumu, praxe a komunitami mladých lidí, a zajistit tím koordinovanější a empiricky podloženou práci s mládeží.
- c) Posilovat mechanismy zajišťující, aby práce s mládeží byla kvalitní, přinášela výsledky a byla empiricky podložená.
- d) Rozvíjet podpůrné rámce kvality, včetně nástrojů pro posuzování, jež budou využívány v práci s mládeží jakožto prostředek pro dosažení maximálního vlivu na rozvoj, dobré životní podmínky a sociální začlenění mladých lidí. Takové rámce je třeba provádět, podporovat a je třeba o nich vhodným způsobem komunikovat a zapojit všechny zainteresované strany, včetně mladých lidí.
- e) Usilovat o zajištění toho, že iniciativy v oblasti práce s mládeží (programy a praxe) vychází z názorů a ambicí mladých lidí, čímž bude mladým lidem poskytnut prostor podporující je při rozvoji a posilování jejich postavení.
- f) Respektovat specifickou integritu a dopad práce s mládeží a současně stanovit a ocenit osobní, sociální a profesionální dovednosti a kompetence vyplývající z účasti mladých lidí na práci s mládeží, a zviditelnit tak dopad práce s mládeží na příslušné oblasti politiky a praktické disciplíny.
15. Podporovaly jak v rámci politiky, tak i v praxi posilování vztahů s oblastmi spojenými s mládeží, jako je zdraví, vzdělávání, odborná příprava, zaměstnanost, kultura a sport, a to prostřednictvím otevřené metody koordinace.
16. V opatřeních i praxi práce s mládeží kladly důraz na kvalitu a dosahování výsledků této práce, které přispívají k rozvoji, dobrým životním podmínkám a sociálnímu začleňování mladých lidí.
17. Podporovaly užší spolupráci mezi všemi zúčastněnými stranami zapojenými do práce s mládeží (zejména výzkumnými pracovníky, tvůrci politik, organizacemi občanské společnosti, lidmi z praxe a mladými lidmi) s cílem určit dopad kvalitní práce s mládeží na mladé lidi samotné, sektor mládeže a příslušné oblasti politiky například prokazováním dopadu kvalitní práce s mládeží, usnadněním a zlepšením uznávání a validace neformálního a informálního učení na vnitrostátní úrovni a úrovni EU.
18. Povzbuzovaly a podporovaly mladé lidi prostřednictvím vzdělávání, občanské společnosti a kvalitní práce s mládeží k účasti na demokratickém životě a k využívání stávajících a nových nástrojů s cílem přispět k rozvoji politik, čímž dojde k posílení jejich rozvoje, zlepšení životních podmínek a sociálnímu začlenění.
19. Prostřednictvím příležitostí a programů v rámci kvalitní práce s mládeží podporovaly u mladých lidí učení vycházející ze zkušeností a rozvoj dovedností, včetně přenositelných dovedností, a uznávání a validaci těchto dovedností a kompetencí.
20. Podporovaly sektor mládeže při rozvíjení jeho struktur, pracovních metod a komunikačních kanálů, aby bylo osloveno více mladých lidí, zejména těch, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením.
21. Povzbuzovaly a podporovaly dobrovolné zapojení do opatření pro mládež na podporu rozmanitosti, sociálního začleňování a budování společenského kapitálu.
22. Podporovaly přínos kvalitní práce s mládeží maximalizací možností financování na podporu účinné práce s mládeží.
23. Prostřednictvím odpovídajících programů, platforem a patřičných zdrojů povzbuzovaly evropskou a mezinárodní výměnu osvědčených postupů, odbornou přípravu, získávání dovedností a vzájemné učení na poli práce s mládeží zaměřené na kvalitu.
24. Vytvořily tematickou odbornou skupinu, která posoudí kvalitu systémů zabývajících se prací s mládeží v členských státech EU a prozkoumá, jakým způsobem lze rozvíjet společné ukazatele nebo rámce. Náplň činnosti této skupiny bude vycházet z připravované studie Evropské komise. Výsledkem pak bude zpráva, v níž budou nastíněna doporučení pro Pracovní skupinu pro mládež. Návrh oblasti působnosti a členství v této tematické odborné skupině je uveden v příloze.
- VYZÝVAJÍ KOMISI, ABY:
25. Při určování iniciativ, kterých je zapotřebí na podporu kvalitní a účinné práce s mládeží, vycházela z výsledků zjištění své připravované studie o významu práce s mládeží.

26. Zohlednila další výzkumné studie a iniciativy v dané oblasti, šířila výsledky zjištění a rozvíjela vědomosti týkající se politiky práce s mládeží, výzkumu, praxe, komunit mladých lidí a souvisejících oblastí politik.
 27. Zvážila vhodná opatření v návaznosti na připravovanou studii o významu práce s mládeží a výsledek činnosti tematické odborné skupiny pro kvalitní práci s mládeží.
-

PŘÍLOHA

Návrh oblasti působnosti a navrhovaná kritéria pro členství v tematické odborné skupině, která má být vytvořena členskými státy EU a Komisí**Účel**

Posoudit kvalitu systémů práce s mládeží v členských státech EU a prozkoumat, jak lze rozvíjet společné ukazatele nebo rámce. Tato práce bude zahrnovat ukázky praxe, průběhu a výsledků práce s mládeží a jejího vlivu na zapojení, rozvoj a pokrok mladých lidí.

Členství

- Účast členských států v této tematické odborné skupině bude dobrovolná. Členské státy se mohou kdykoliv připojit.
- Prostřednictvím Komise by členské státy měly jmenovat osoby vyznačující se zkušenostmi a odborností v dané tematické oblasti. Kandidáti zajistí, aby vnitrostátní orgány a další příslušné zúčastněné strany byly informovány o pokroku dosaženém odbornou skupinou.
- V případě potřeby může tematická odborná skupina přizvat další kandidáty.
- Tematická odborná skupina může rovněž přizvat zástupce zúčastněných stran zapojených do práce s mládeží a zástupce zemí, které se nezúčastňují programu EU „Mládež v akci“ nebo následného programu, bude-li to považovat za vhodné.

Pracovní postupy

- Činnost tematické odborné skupiny se bude zabývat příslušnými úkoly a bude časově omezena (maximálně 18 měsíců). Skupina vypracuje podrobný popis oblastí své působnosti a stručný pracovní program s měřitelnými a dosažitelnými výstupy.
 - Na zahajujícím zasedání tematické odborné skupiny tato skupina jmenuje předsedu a místopředsedu.
 - Všechna zasedání se budou konat v Bruselu, členské státy však budou případně moci samy uspořádat příležitostná zasedání.
 - Pro vytvoření a činnost této odborné skupiny poskytne Komise příslušnou odbornou podporu a zajistí logistické a administrativní zázemí.
 - Skupina budou pravidelně informovat Pracovní skupinu pro mládež o pokroku.
 - Předloží jí rovněž závěrečnou zprávu obsahující doporučení, aby ji informovala o vývoji politiky a opatření v oblasti práce s mládeží.
-